

LATVIJAS LAUKU
KONSULTĀCIJU UN
IZGLĪTĪBAS CENTRS

GENOMA NOVĒRTĒJUMS,

TĀ NOZĪME GAĻAS LIELLOPU
GANĀMPULKA ĪZKOPŠANĀ

Mērķtiecīgas selekcijas veikšanai kā paliginstruments tiek piedāvāts dzīvnieku genoma novērtējums konkrētām pazīmēm.

Genoms ir dzīvnieku ģenētiskās informācijas kopums, ko analizējot, iespējams iegūt informāciju par dzīvnieka attīstības potenciālu, tendenci.

Genoma noteikšana:

- ✓ palīdz lēmumu pieņemšanā ganāmpulka atražošanā;
- ✓ ir ātrākais veids ģenētiskā progresa veicināšanai, lai sasniegtu saimniecības mērķus;
- ✓ sniedz informāciju par dzīvnieka ģenētisko īpašību potenciālu, vēlamajiem vai nevēlamajiem gēniem;
- ✓ dod iespēju izvēlēties labāku vaislinieku, kas uzlabos ganāmpulka efektivitāti.

Izvēloties dzīvniekus pēc genoma novērtējuma, būtiska nozīme ir genoma ticamības rādītājam.

Ganāmpulku īpašnieku darba atvieglošanai tiek piedāvāti indeksi, kas ir dažādu pazīmju kombinācija, atbilstoši saimniecības vajadzībām.

Ģenētikas indeksu izvēle atkarīga no saimniecības mērķa dzīvnieku apsaimniekošanā.

Ja saimniecības mērķis ir paturēt 20 % teles ataudzēšanai, bet pārējās realizēt atšķiršanas vecumā, tad strādā ar atšķirto teļu indeksu, kas ietver 1. attēlā redzamo pazīmju kopumu.

Ja saimniecības mērķis ir dzīvnieku nobarošana, kvalitatīvu kautķermeņu iegūšana, tad strādā ar liellopu gaļas indeksu, kas ietver 2. attēlā redzamo pazīmju kopumu.

Ja saimniecības mērķis ir ataudzēt teles sava un citu ganāmpulku ģenētikas uzlabošanai vai aizstāšanai, tad strādā ar maternālo (sievīšķo) indeksu, kura genoma pazīmju kombinācija parādīta 3. attēlā.

KĀDU BULLI IZVĒLĒTIES?

Pusi no saimniecības efektivitātes nodrošinās atbilstoša buļļa-vaislinieka izvēle atkarībā no saimniekošanas virziena. Ja saimniecībā bullis ir nepieciešams gala produkcijas ražošanai, ieteicams izvēlēties terminālo bulli, kas saviem pēcnācējiem nodos tādas īpašības kā ātraudzību un labu muskuļu masas pieaugumu. Savukārt, ja mērķis ir vaislinieka meitu atražošana, izcila izvēle ir maternālais bullis, kas savām meitām nodos auglību un pienīgumu. Buļļa izvēlē svarīgāko genoma pazīmju kopums atspoguļots 4. attēlā.

Bet JĀATCERAS, ka dzīvnieka ģenētiskā potenciāla sasniegšana iespējama tikai tad, ja tiek nodrošināti atbilstoši ēdināšanas un turēšanas apstākļi.

Dzīvmasa 1 gada vecumā

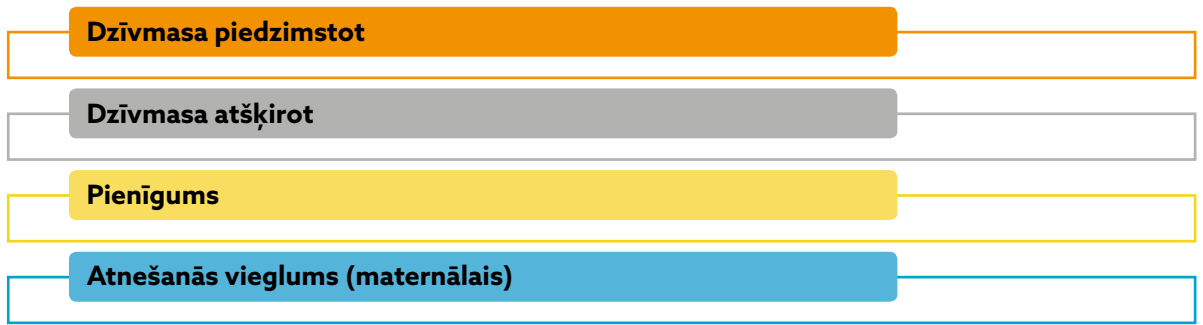
Muskulatūras attīstība pēc atšķiršanas (DMDos, MArM)

Skelets

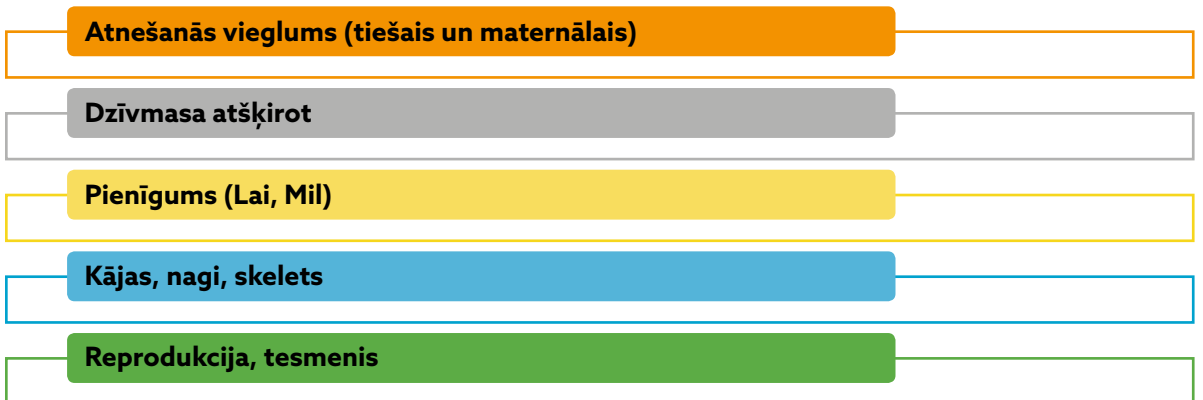
Intramuskulārie tauki, tauki

Karkasa svars

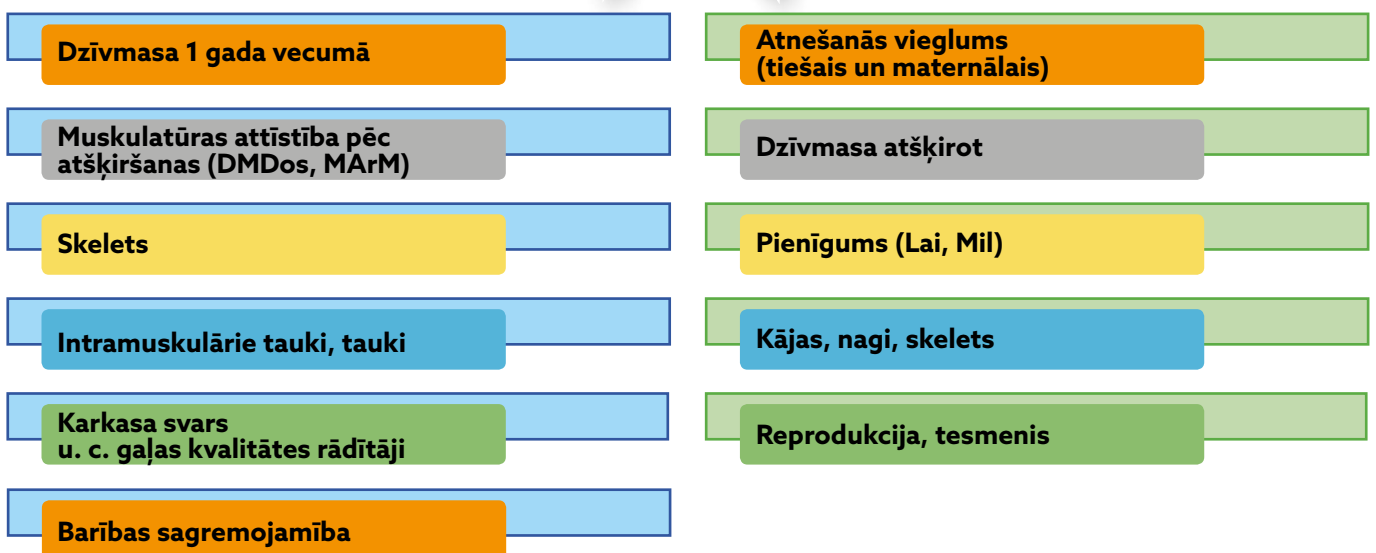
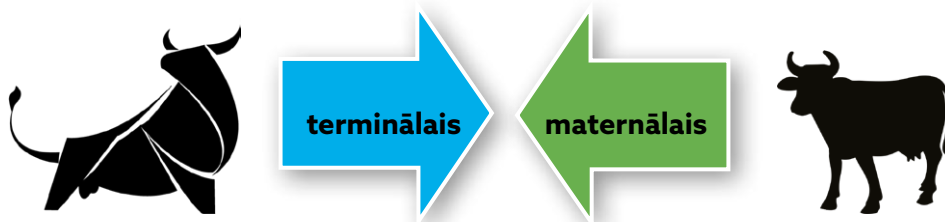
1. attēls. Atšķirto teļu indekss

2. attēls. Liellopu gaļas indekss

3. attēls. Maternālais (sievešķāis) indekss

4. attēls. Buļļa genoma pazīmes

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
EIROPA INVESTĒ LAUKU APVIDOS:
Eiropas Lauksaimniecības fonds
lauku attīstībai

Demonstrējuma tēma: “Pēcnācēju attīstības rādītāju nozīme atkarībā no mātes genoma novērtējuma pētāmajām pazīmēm vienādā ēdināšanas sistēmā” (LAD līguma Nr. 10.2.1-2.36/23/P10). 10. lote.

Attēli no Pixabay